Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl

Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Miejsce na identyfikację szkoły

ARKUSZ PRÓBNEJ MATURY Z OPERONEM GEOGRAFIA

POZIOM ROZSZERZONY

LISTOPAD 2018

Czas pracy: 180 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 16 stron (zadania 1.–30.) oraz barwny materiał źródłowy (strony I–IV). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj tylko długopisu/pióra z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z linijki, lupy i kalkulatora.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie **60 punktów**.

Wpisuje zdający przed rozpoczęciem pracy

PESEL ZDAJĄCEGO

KOD ZDAJĄCEGO

Arkusz opracowany przez Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON.
Kopiowanie w całości lub we fragmentach bez zgody wydawcy zabronione.

Zadania od 1. do 7. wykonaj na podstawie załączonej barwnej mapy (strona I barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 1. (0–1)

Uzasadnij konieczność istnienia zakazów wjazdu na obszarze B/C5.

.....

.....

Zadanie 2. (0–1)

Zadanie wykonaj na podstawie fotografii, na której przedstawiono szczytowe partie Babiej Góry (strona II barwnego materiału źródłowego).

Wskaż, w którą stronę świata był skierowany obiektyw aparatu umieszczonego na dronie.

A. N **B.** E **C.** W **D.** S

Zadanie 3. (0–2)

W południe 22 czerwca zmierzono kąt padania promieni słonecznych w jednym z miejsc przedstawionych na mapie. Wynosił on 63°46'.

Oblicz szerokość geograficzną tego miejsca, a następnie odszukaj obiekt antropogeniczny położony na tym równoleżniku. Zapisz obliczenia.

Miejsce na obliczenia

Szerokość geograficzna wynosi: .....

Nazwa obiektu antropogenicznego: .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 4. (0–1)

Podaj po jednym przykładzie kartograficznych metod prezentacji zjawisk zastosowanych w polu E5.

a) metoda sygnaturowa: .....

b) metoda zasięgu: .....

c) metoda powierzchniowa: .....

Zadanie 5. (0–2)

Porównaj dwa elementy środowiska przyrodniczego w polach C2 i C7.

Porównywany element środowiska przyrodniczego	C2	C7
szata roślinna		
wysokości bezwzględne		

Zadanie 6. (0–2)

Wybrane obiekty znajdujące się na mapie oznaczono literami:
A. leśniczówka Wełcza (D2)
B. punkt widokowy Mosorny Groń (E4)
C. Orawski Duży Stawek (D7)
D. szczyt Żywieckie Rozstaje (A6)
E. pomnik wdzięczności dla prymasa Wyszyńskiego i Jana Pawła II (C1)

Do podanych opisów dobierz odpowiednie obiekty (A–E).

a) Nad tym obiektem Słońce wschodzi najwcześniej. .....

b) W południe w porze zimowej promienie słoneczne padają tu pod najniższym kątem. .....

c) Po uwzględnieniu przemian adiabatycznych – temperatura jest tu zazwyczaj najniższa. .....

d) W tym miejscu przebiega granica państwa. .....

e) Infrastruktura turystyczna jest tu najlepiej rozwinięta. .....

Zadanie 7. (0–1)

Porównaj dwie drogi na Babią Górę: ze schroniska PTTK Markowe Szczawiny (C6) oraz z Sokolicy (E6). Podaj, która z nich jest łatwiejsza do przejścia dla turysty. Uzasadnij odpowiedź.

.....

.....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 8. (0–2)

Na rysunku przedstawiono oświetlenie Ziemi w wybranym dniu.

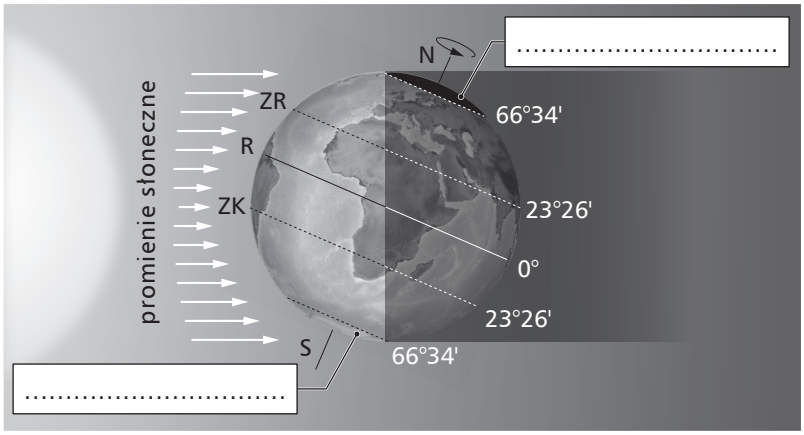

Wykonaj polecenia.

a) Podaj, w którym dniu tak wygląda oświetlenie Ziemi przez Słońce.

.....

b) Wpisz w odpowiednie ramki określenia: dzień polarny, noc polarna.

c) Podaj, na który równoleżnik w tym dniu w południe promienie słoneczne padają pod kątem 90°.

.....

d) Określ, na której półkuli w tym dniu rozpoczyna się kalendarzowe lato.

.....

e) Napisz, jak długo trwa dzień na kole podbiegunowym południowym.

.....

Zadanie 9. (0–1)

Podkreśl daty, które są latami przestępnymi według kalendarza gregoriańskiego.

1900, 1945, 1980, 2000, 2019, 2100

Zadanie 10. (0–2)

Na rysunku przedstawiono wpływ rzeźby terenu na kąt padania promieni słonecznych w strefie umiarkowanej szerokości geograficznej na półkuli południowej.

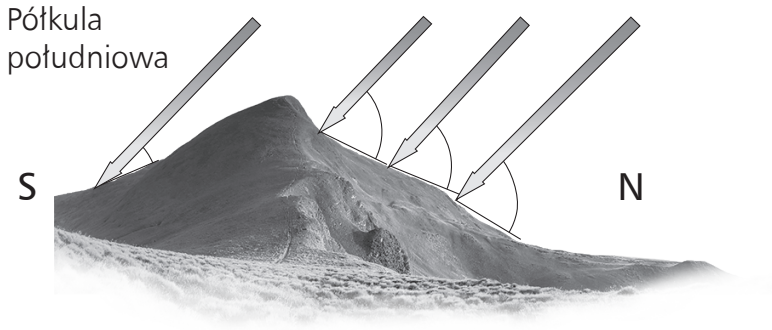

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Uzupełnij tabelę. Wpisz obok pytań ekspozycję stoku oraz uzasadnienie.

Pytanie	Ekspozycja stoku (S lub N)	Uzasadnienie wyboru stoku
1. Który ze stoków ma korzystniejsze warunki do funkcjonowania wyciągu narciarskiego?		
2. Który stok jest lepszy do uprawy winnej latorośli?		
3. Na którym stoku granice pięter roślinnych występują niżej?		

Zadanie 11. (0–2)

Na mapie zaznaczono położenie czterech stacji meteorologicznych (I–IV). Poniżej przedstawiono klimatogramy (1–5).

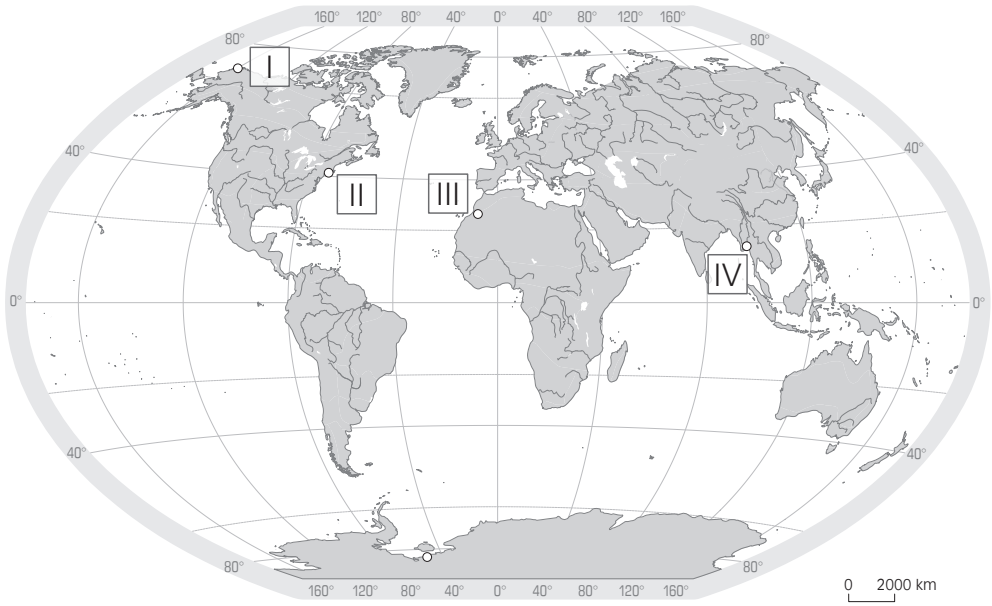

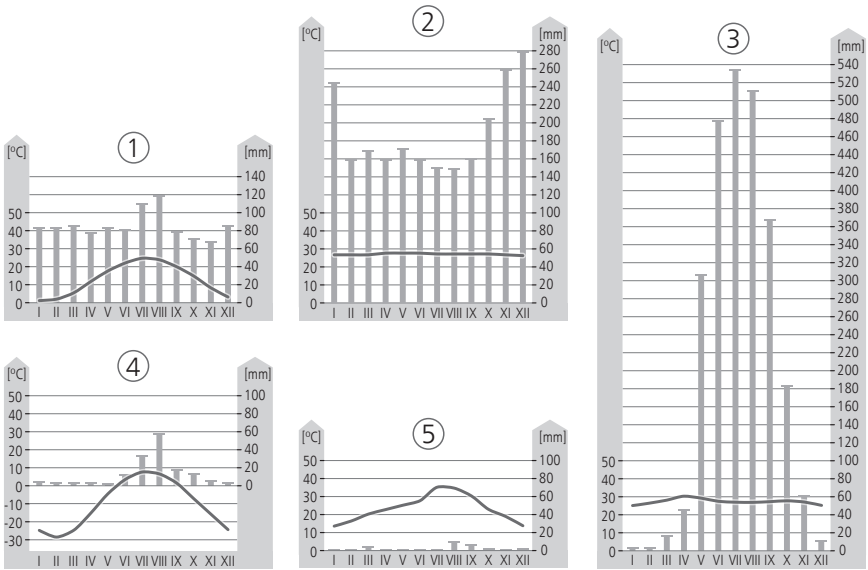

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Przyporządkuj stacjom meteorologicznym odpowiedni klimatogram (1–5) oraz typ klimatu (A–E).

Typ klimatu:
A. równikowy wybitnie wilgotny
B. zwrotnikowy wilgotny monsunowy
C. subpolarny
D. umiarkowany ciepły morski
E. zwrotnikowy kontynentalny suchy

Nr stacji na mapie	Numer klimatogramu	Typ klimatu
I		
II		
III		
IV		

Zadanie 12.

Zadanie wykonaj na podstawie ilustracji przedstawiających ruch wody morskiej (strona II barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 12.1. (0–1)

Podaj nazwę ruchu wód morskich przedstawionego na fotografiach.

.....

Zadanie 12.2. (0–1)

Wielkość tego ruchu wód morskich zależy od kilku czynników.
Wymień trzy czynniki wpływające na wielkość tego zjawiska.

1. .....

2. .....

3. .....

Zadanie 12.3. (0–1)

Podaj trzy konsekwencje tego zjawiska dla gospodarczej działalności człowieka.

1. .....

2. .....

3. .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl

Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 13. (0–2)

Przyporządkuj każdemu typowi jezior właściwe cechy: barwę wody, zawartość substancji odżywczych oraz odpowiedni przykład. Wpisz do tabeli określenia wybrane spośród podanych poniżej.

Barwa wody: zielona, brązowa, niebieska

Zawartość substancji odżywczych w wodach jeziora: uboga w składniki pokarmowe, bogata w składniki pokarmowe, bogata w rozkładające się substancje

Przykład: Rybie Oko w Borach Tucholskich, Mamry na Pojezierzu Mazurskim, Morskie Oko w Tatrach

Typ jeziora	Barwa wody	Zawartość substancji odżywczych	Przykład
dystroficzne			
oligotroficzne			

Zadanie 14.

Zadanie wykonaj na podstawie ilustracji przedstawiającej przekrój geologiczny wybranego terenu (strona II barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 14.1. (0–2)

Ułóż zdarzenia widoczne na podanym profilu geologicznym w kolejności od najstarszego do najmłodszego.

1. Ruchy tektoniczne – powstanie uskoku.
2. Rozkład obumarłych szczątków roślinnych.
3. Akumulacyjna działalność lądolodu.
4. Organiczne osady w obrębie zbiornika morskiego.
5. Osadzanie się na dnie zbiornika jeziornego skał okruchowych o średnicy poniżej 0,01 mm.
6. Działalność akumulacyjna fluwioglacjalna, osadzenie skał okruchowych o średnicy 0,1–2 mm.

wydarzenie najstarsze → wydarzenie najmłodsze

4					

Zadanie 14.2. (0–2)

Przyporządkuj do odpowiedniego rodzaju skały osadowe z przekroju geologicznego.

Skały osadowe	Nazwa skały
pochodzenia okruchowego	
pochodzenia organicznego	
pochodzenia chemicznego	

Zadanie 14.3. (0–1)

Zapisz nazwę podanej na profilu skały, która jest charakterystyczna dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej.

.....

Zadanie 15. (0–1)

Na rysunku przedstawiono jeden z ruchów skorupy ziemskiej.

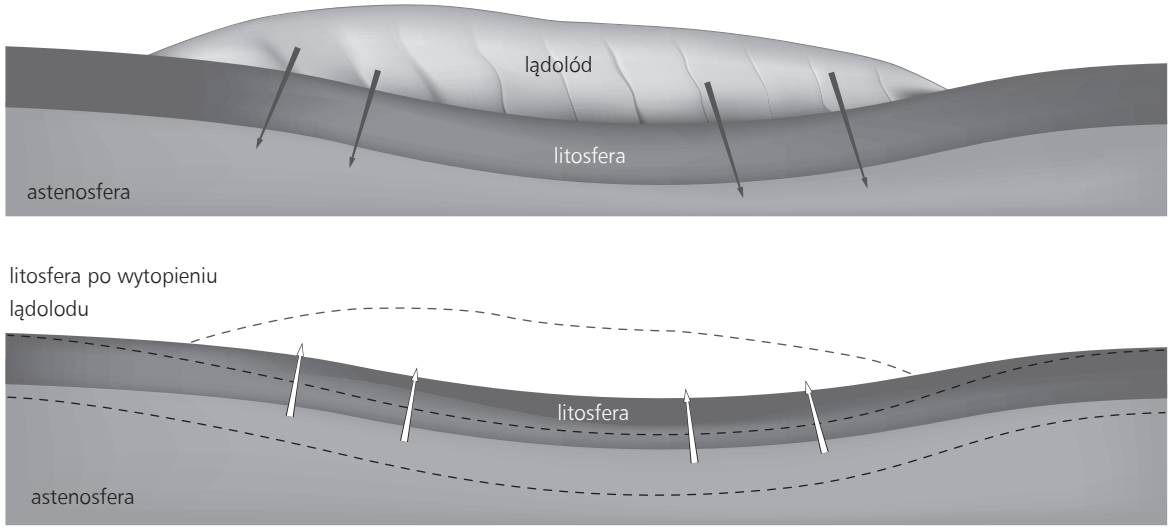

Wykreśl nieprawdziwe określenia podane w nawiasach, tak aby tekst zawierał poprawne informacje.

Przedstawione na rycinie zjawisko nosi nazwę ruchów (***orogenicznych*/*izostatycznych***). Jest ono możliwe dzięki plastycznym właściwościom warstwy (***astenosfery*/*płaszcza dolnego***). To ruch o charakterze (***nieodwracalnym*/*odwracalnym***). Ustąpienie lądolodu ostatniego zlodowacenia doprowadziło do wyniesienia obszaru Półwyspu (***Skandynawskiego*/*Apenińskiego***).

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 16. (0–1)

Wymień podobieństwo i różnicę między typem wybrzeża riasowego i dalmatyńskiego.

Podobieństwo:

.....

Różnica:

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl

Zadanie 17. (0–1)

Przyporządkuj podanym regionom geograficznym charakterystyczną barierę lub atrakcję osadniczą.

A. Himalaje

B. Kotlina Tarymska (Kaszgarska)

C. Nizina Niemiecka

D. Wyżyna Lubelska

a) urodzajne gleby

b) bariera wodna

c) bariera grawitacyjna

d) występowanie ropy naftowej

e) wysoki poziom rozwoju gospodarczego

A. ..... B. ..... C. ..... D. .....

Zadanie 18.

Zadanie wykonaj na podstawie wykresu przedstawiającego struktury wiekowe trzech wybranych państw świata (2012 r.).

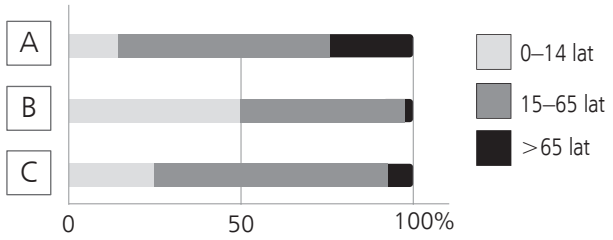

Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 18.1. (0–1)

Dopasuj do każdego wykresu odpowiednie państwo. Wybierz z podanych poniżej.

a) Brazylia

b) Japonia

c) Niger

A. ..... B. ..... C. .....

Zadanie 18.2. (0–1)

Przyporządkuj podanym stwierdzeniom odpowiedni wykres (A–C).

a) Dzietność w tym państwie jest wysoka. .....

b) W tym kraju jest duże zapotrzebowanie na lekarzy zajmujących się ludźmi w podeszłym wieku. .....

c) Mieszkańcy tego państwa żyją krótko, średnio poniżej 50 lat. .....

d) Ten kraj ma typowe społeczeństwo regresywne. .....

e) Społeczeństwo pokazane na tym wykresie jest charakterystyczne dla kraju rozwijającego się gospodarczo. .....

Zadanie 19.

Zadanie wykonaj na podstawie mapy przedstawiającej strukturę zatrudnienia ludności według rodzajów działalności (strona III barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 19.1. (0–2)

Oceń prawdziwość podanych zdań i zaznacz znakiem X odpowiednie zdanie.

	Informacja	Prawda	Fałsz
1.	W Mali zatrudnienie w przemyśle odgrywa decydującą rolę.		
2.	Nepal ma największe zatrudnienie w I sektorze gospodarki narodowej.		
3.	Struktura zatrudnienia w Meksyku jest charakterystyczna dla krajów rozwijających się.		
4.	W Indonezji większość społeczeństwa jest zatrudniona w fabrykach jako tania siła robocza.		
5.	Stosunkowo wysokie zatrudnienie w przemyśle w krajach Ameryki Południowej świadczy o intensywnych procesach industrializacyjnych w tym regionie.		

Zadanie 19.2. (0–1)

Struktura zatrudnienia często bywa miernikiem rozwoju poziomu społeczno-gospodarczego państw świata.
Na podstawie analizy mapy określ, czy podział świata na bogatą Północ i biedne Południe jest wciąż aktualny. Odpowiedź uzasadnij odpowiednim argumentem.

.....

.....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 20.

Zadanie wykonaj na podstawie poniższego tekstu dotyczącego megaregionów.

Rozrastające się megamiasta przekształcają się w megaregiony. Zajmują one setki kilometrów i są zamieszkiwane przez setki milionów ludzi. Mówi się o nich „miasta bezkresne". Największym na świecie megaregionem jest Hongkong–Shenzen–Guangzhou w Chinach. Podobne megaregiony wyróżnia się w Japonii (Nagoja–Osaka–Kioto–Kobe, gdzie do 2050 roku będzie mieszkać – jak się szacuje – 60 milionów ludzi) oraz w Brazylii (Rio de Janeiro–São Paulo z przewidywalną w 2050 roku 43-milionową populacją). Megaregiony powstają, gdyż są lokomotywami wzrostu gospodarczego. W 40 największych mieszka mniej niż 18% światowej populacji, ale jest tam zarejestrowanych 66% firm, które generują 85% innowacji technologicznych i naukowych.

Zadanie 20.1. (0–2)

Wymień trzy przyczyny sprawiające, że megaregiony są lokomotywami wzrostu gospodarczego.

1. .....

2. .....

3. .....

Zadanie 20.2. (0–2)

Megaregiony, podobnie jak megamiasta, borykają się z problemami związanymi z niedostosowaniem infrastruktury do liczby mieszkańców. Często te problemy określa się jako granice wzrostu megamiast.

Wskaż trzy różne infrastruktury, które ulegają przeciążeniu wraz ze wzrostem miast. Do każdej z nich dopisz, jaki problem powodują.

1. ..... – .....

2. ..... – .....

3. ..... – .....

Zadanie 21. (0–2)

Do podanych religii świata dopisz po jednym przykładzie wpływu danej religii na wskazany aspekt życia gospodarczego i społecznego.

	Wpływ danej religii na:	
	A. życie gospodarcze	**B. życie społeczne**
1. konfucjanizm		
2. islam		
3. hinduizm		

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 22.

Zadanie wykonaj na podstawie mapy przedstawiającej potencjał rolnictwa w zakresie uprawy zbóż na świecie (strona III barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 22.1. (0–1)

Zaznacz trzy poprawne stwierdzenia dotyczące porównania potencjału rozwoju rolnictwa Europy Zachodniej z obszarem pampy argentyńskiej.

A. Potencjał Europy Zachodniej jest większy niż pampy argentyńskiej, co wynika z wysokiego poziomu nawożenia tego obszaru.
B. Potencjał Europy Zachodniej jest większy niż pampy argentyńskiej, co wynika z wysokiego odsetka gruntów ornych tego obszaru.
C. Potencjał pampy argentyńskiej jest większy niż Europy Zachodniej, co wynika z niskiego poziomu nawożenia tego obszaru.
D. Potencjał pampy argentyńskiej jest większy niż Europy Zachodniej, co wynika z niskiego odsetka gruntów ornych tego obszaru.
E. Przy dobrych jakościowo zasobach naturalnych dalsze wsparcie techniczne rolnictwa Europy Zachodniej gwałtownie podniesie poziom produkcji rolnej tego obszaru.
F. Przy dobrych jakościowo zasobach naturalnych dalsze wsparcie techniczne rolnictwa pampy argentyńskiej gwałtownie podniesie poziom produkcji rolnej tego obszaru.

Zadanie 22.2. (0–2)

Określ, jaki jest potencjał rolnictwa w zakresie uprawy zbóż w Azji Centralnej (niski/wysoki). Wymień trzy argumenty wpływające na ten potencjał.
potencjał rolnictwa: .....

1. .....

2. .....

3. .....

Zadanie 23. (0–2)

W walce z głodem na świecie stosuje się różne działania.
Podaj po dwa przykłady działania w postaci „wędki" oraz „ryby".

Działania w postaci:	
„wędki"	**„ryby"**

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 24. (0–1)

Oceń, które z działań – „wędka” czy „ryba” – jest skuteczniejsze. Odpowiedź uzasadnij.

Ocena: .....

Uzasadnienie: .....

.....

Zadanie 25. (0–1)

Podaj dwie przyczyny wzrostu znaczenia węgla w produkcji energii elektrycznej w XXI wieku.

1. .....

2. .....

Zadanie 26.

Zadanie wykonaj na podstawie mapy przedstawiającej współczesne obszary koncentracji produkcji przemysłowej na świecie (strona III barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 26.1. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź spośród A–C oraz jej uzasadnienie spośród 1–3.
Najważniejsze technopolie znajdują się w:

A.	Ameryce Południowej	ze względu na obecność	1.	dużych zasobów finansowych.
B.	Ameryce Północnej		2.	dużych zasobów surowcowych.
C.	Afryce		3.	tradycyjnych okręgów przemysłowych.

Zadanie 26.2. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Obszary intensywnego pozyskania drewna występują głównie w strefie klimatów:
A. zwrotnikowych.
B. podzwrotnikowych.
C. umiarkowanych chłodnych.
D. umiarkowanych ciepłych.

Zadanie 26.3. (0–1)

Zaznacz wszystkie poprawne zakończenia zdania.

Obszary intensywnego rybołówstwa znajdują się:
A. na obszarach szelfowych.
B. na obszarach, gdzie płyną zimne prądy morskie.
C. na obszarach otwartych oceanów strefy zwrotnikowej.
D. w obrębie mórz przybrzeżnych.
E. w strefie intensywnego upwelingu przybrzeżnego.

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 27. (0–1)

Na wykresie przedstawiono strukturę światowych przewozów towarów transportem morskim.
Podkreśl grupę towarów przewożonych głównie drogą morską.

żywność, kwiaty, surowce mineralne, drewno

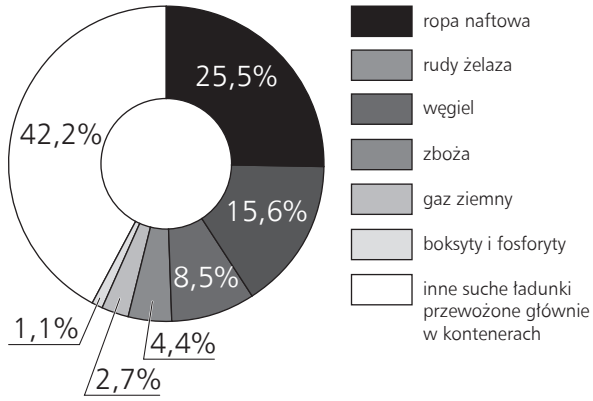

Zadanie 28. (0–1)

Wykaż, że przewóz towarów w kontenerach ma wpływ na zmiany w infrastrukturze portowej i budowie okrętów.

.....

.....

.....

Zadanie 29.

Zadanie wykonaj na podstawie piramid wieku i płci ludności Polski w latach 1964, 1994 oraz 2012.

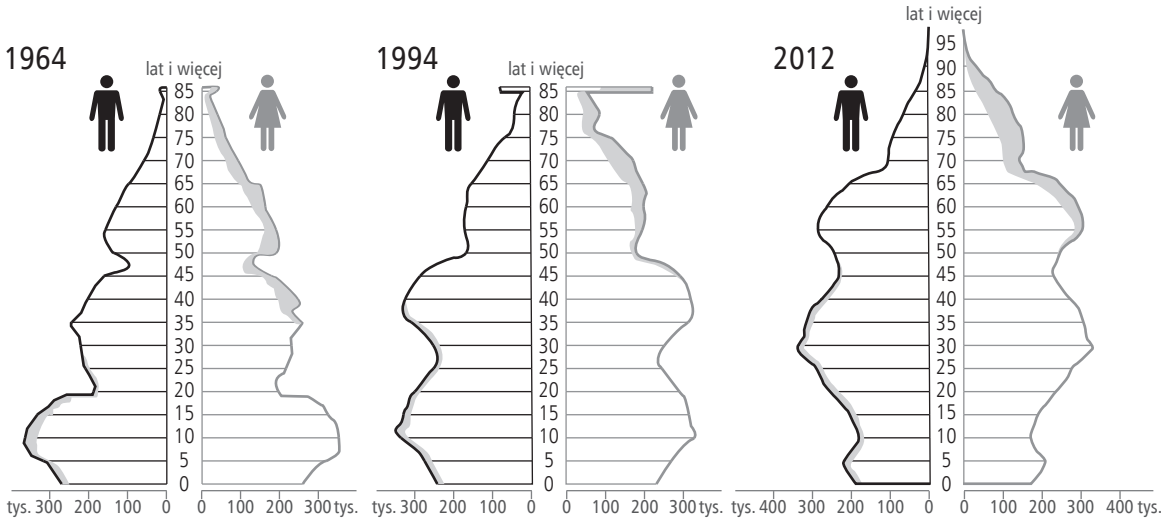

Zadanie 29.1. (0–1)

Uzasadnij, że wojny światowe wpłynęły zarówno na zmniejszenie, jak i na zwiększenie liczby ludności kraju.

.....

.....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 29.2. (0–1)

Zapisz wniosek dotyczący zmian wskaźnika maskulinizacji w skali czasu po II wojnie światowej.

.....

.....

.....

Zadanie 29.3. (0–2)

Każda z przedstawionych piramid ma wąską podstawę. Zapisz główną przyczynę wpływającą na taki kształt.

1964: .....

1994: .....

2012: .....

Zadanie 30.

Zadanie wykonaj na podstawie wykresu przedstawiającego międzynarodowy ruch turystyczny w latach 1950–2020 (strona IV barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 30.1. (0–1)

Porównaj dynamikę wzrostu ruchu turystycznego w Europie i Azji. Zapisz wniosek.

.....

Zadanie 30.2. (0–2)

Określ, w jaki sposób światowy kryzys wpływa na liczbę turystów na świecie. Podaj trzy inne czynniki, które w ten sam sposób wpływają na ruch turystyczny w skali regionalnej.

Wpływ światowego kryzysu na ruch turystyczny: .....

.....

Przyczyny:

1. .....

2. .....

3. .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

BRUDNOPIS *(nie podlega ocenie)*

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

ISBN 978-83-7879-807-1